

קשורות זוגות של יד וראש, אלא כל התפילין קשורות יחד בכל ערימה.

שנינו במשנה: מצאן צבתים או כריכות מחשיך עליהן ומביאן.

והוינן בה: ואמאי? לעיילינחו זוג זוג, עד שיגמור להכניס את כולם?

ומשנינן: אמר רב יצחק בריה דרב יהודה: לדידי, מיפרשא ליה מיניה דאבא: כל שאילו מכניסן זוג זוג וכלות קודם שקיעת החמה בשבת, שיכול להספיק להכניס את כולן קודם השקיעה — מכניסן זוג זוג.

ואי לא יכול להספיק להכניס את כולן לפני השקיעה — מחשיך עליהן ומביאן. שהואיל והוא צריך לטרוח בהם עד אחר צאת השבת עדיף שימתין עם כולן עד אז, ויקחם יחד.⁽³⁰⁾

שנינו במשנה: ובסכנה מכסן והולך לו.

והוינן בה: והתניא: ובשעת סכנה — מוליכין פחות פחות מארבע אמות. שכל פעם שמגיע קרוב לארבע אמות הוא עוצר קצת, וממשיך, כך שאינו מטלטל ארבע אמות בבת אחת?

אמר רב: לא קשיא.

הא בסכנת נכרי. מתניתין מיירי שגזרו הגויים שלא יניחו תפילין, אז מכסן כדי שלא יהיו מונחים בבזיון, והולך לו ולא יזון ממקומן. שאם יטלם בידו שמא יישמע הדבר למלכות ויהרגוהו.

הא בסכנת לסטים. הברייתא מיירי שמפחד מלסטים גויים. וקאי אסיפא דמתניתין, שמצאן צבתים או כריכות מחשיך עליהן ומביאן. ועל כך קאמרה הברייתא שאם הוא מפחד להתעכב שם עד הערב מחשש שיתנפלו עליו לסטים, מוליכין כולן ביחד פחות פחות מארבע אמות, ולא ישאירן שם אפילו מכוסין, כדי שלא ינהגו בהם הלסטים מנהג בזיון.

אמר ליה אבוי לרב: במאי אוקימתא ב-צ למתניתין — בסכנת נכרים, שגזרו על מצות תפילין.

אי הכי, אימא סיפא: רבי שמעון אומר: נותנן לחבירו וחבירו לחבירו.

והרי כל שכן דאושא מילתא, שאם הרבה אנשים יתעסקו בהן, ישמע הדבר למלכות יותר מאילו היה מכניסן לבד זוג זוג או מחשיך עליהם?

ומתריצין: חסורי מיחסרא מתניתין וחכי קתני:

במה דברים אמורים שמכסן והולך לו, בסכנת נכרים. אבל בסכנת לסטים — מוליכין פחות פחות מארבע אמות וכדקתני בברייתא. ועל זה פליג רבי שמעון וכדמפרש לקמן.

שנינו במשנה: רבי שמעון אומר: נותנן לחבירו וחבירו לחבירו עד שמגיע לחצר החיצונה.

30. הקשו תוס' בד"ה מצאן, למה בתפילין

אותיות בקשר של תפילין, ואיך יעשה זאת בעניבה. תורת חיים.

הבהמה והכלים הרי הן כרגלי הבעלים.

השואל מחבירו ביום טוב בהמה או כלים אינו יכול להוליכן אלא עד סוף התחום שבעליהם מותרים ללכת נכגון אם הבעלים הניחו עירוב תחומין לצפון העיר שאז הם מפסידים את האלפיים אמות לצד דרום. והשואל לא הניח עירוב — אין השואל יכול להוליכם לדרום העיר אלא רק עד היכן שהבעלים יכולים ללכת].

וכיצד אמר רבי יהודה שמוליכין את החבית אפילו חוץ לתחום של הבעלים?

ומתרצינן: אמר ריש לקיש משום לוי סבא: הכא במאי עסקינן: במערין ששופך ומערה את המים מחבית שלו לחבית של חבירו. ומשום כך יכול חבירו להוליך את החבית שלו עם מימיו של הראשון עד סוף תחומו. וכן כשחבירו מוסר לחבירו גם הוא מעביר את המים לחבית של חבירו.

ועל העברת המים אין לחוש, למרות שנשארו ברשות הבעלים הראשונים, כי רבי יהודה אזיל למעמיה, דאמר: מים אין בהם ממש! שאין הם קונים שביתה אצל בעליהן הראשונים להיות כמותן, אלא כל אחד יכול להוליכם עד סוף תחומו.

דתנן: האשה ששאלה מחברתה ביום טוב תבלין לקדירתה או מים ומלח לעיסתה — אי אפשר להוליך את הקדירה והעיסה אלא למקום ששתי הנשים מותרות לילך, לפי שיש לשתייהן חלק בתבשיל או בעיסה.

רבי יהודה פוטר במים, שלא חל עליהם

ומבארינן: במאי קמיפלגי תנא קמא ורבי שמעון:

מר תנא קמא סבר: להוליכן פחות מארבע אמות עדיף. דאי אמרת נותנן לחבירו וחבירו לחבירו — אוזשא מילתא דשבת, יש בזה פרסום רב והדבר עלול לגרום לזלזול בשבת.

ומר רבי שמעון סבר: נותנן לחבירו עדיף. דאי אמרת מוליכין פחות מארבע אמות יש לחשוש דזימנין דלאו אדעתיה אינו שם לב לדייק, ואתי לאתויינהו ארבע אמות ברשות הרבים.

שנינו במשנה: וכן בנו.

והוינן בה: בנו — מאי בעי התם בשדה, שצריך להכניסו לעיר?

ומשנינן: דבי מנשה תנא: הכא במאי עסקינן בשילדתו אמו בשדה.

ומאי "אפילו הן מאה" דקתני במתניתין, מה החידוש בזה?

דאע"ג דקשיא ליה ידא לתינוק, שקשה לו הטילטול מיד ליד, אפילו הכי הא עדיפא מאשר להוליכו בעצמו פחות פחות מארבע אמות.

שנינו במשנה: רבי יהודה אומר נותן אדם חבית לחבירו, וחבירו לחבירו, אפילו חוץ לתחום.

והוינן בה: וכי לית ליה לרבי יהודה הא דתנן במסכת ביצה:

דלעיל שהטעם משום שאינו יכול לקשור

חדשות אינו צריך להחשיך עליהן [למסקנא

מקום שביתה ותחום של הבעלים שהשאלום — מפני שאין בהן ממש.

ומאי "לא תהלך זו יותר מרגלי בעליה" דקאמרי חכמים לרבי יהודה, ד"זו" משמע דקאי אחבית, והרי רבי יהודה נמי מודה בחבית שאינה הולכת רק למקום רגלי הבעלים, שהרי העמדנו דבריו כשמעביר המים מחבית שלו לחבית שלחבירו?

הכי קאמרי: לא יהלך מזה שבזו, היינו המים — יותר מרגלי הבעלים. שחכמים לטעמייהו, שגם המים קונים שביתה במקום הבעלים.

ומקשינן: אימר דשמעת ליה לרבי יהודה שמים אין בהן ממש, דוקא היכא דבליען בעיסה. אבל היכא דאיתנהו בעינייהו כגון במתניתין — מי שמעת ליה?

וראיה לדבר: השתא בקדירה, מים שנתונים לתוך התבשיל, מצינו שאמר רבי יהודה דלא בטלי המים — האם כשהמים בעינייהו, בטלי?!

דתניא: רבי יהודה אומר: מים ומלח בטלין רגליהם כשהם ניתנים בעיסה, לפי שאינם ניכרים בה, ואין להתחשב בתחום הבעלים של המלח והמים, אלא רק בתחום של בעלי העיסה.

ואין בטלין המים כשהם בקדירה — מפני רוטבה, שמי הרוטב של הקדירה ניכרים לעיניים.

אלא, אמר רבא: הכא בחבית שקנתה שביתה, חבית רגילה שנגררת אחר רגלי בעליה, ומים שלא קנו שביתה, עסקינן.

שנשאבו המים היום מהמעין, שכל אחד יכול להוליכם לפי תחומו.⁽³¹⁾

וסבר רבי יהודה שגם את החבית יכול כל אחד להוליך לפי תחומו, משום דבטלה החבית לגבי מים, שהרי החבית טפילה למים.

כדתנן במסכת שבת: המוציא את האדם החי במטה מרשות היחיד לרשות הרבים, הואיל והוא פטור על הוצאת החי, משום דאמרינן "חי נושא את עצמו", שאינו נחשב כמשא⁽³²⁾ — פטור אף על הוצאת המטה, מפני שהמטה טפילה לו.

וכמו כן המוציא אוכלין, שהם פחות מכשיעור שחייבין עליו בהוצאה [כגרוגרת] בכלי — פטור אף על הוצאת הכלי. מפני שהכלי טפל לו לאוכל, ועל האוכל הוא פטור מפני שיש בו פחות מכשיעור.

31. לפי שלא קנו שביתה מאתמול הואיל יהיו ניידים אז, גמרא לעיל מו א.

32. הקשו התוס' בד"ה את החי, דאמאי פטור? הרי החי אינו יכול לשאת את עצמו בלבד ואילו המוציא יכול לשאתו לבדו, והוי זה יכול וזה

בשבת? ותרצו דרק בישנות שיכול להכניס זוג זוג מהם כשהן מעטים עשו תקנה אף במרובים שיחשיך עליהם משא"כ בחדשות שאינן ראויין כלל להכניסן.

וברשב"א תירץ, דמאחר שלא נגמרה מלאכתן, שהרי אינן מקושרות, לא החמירו כל כך שיצטרך להחשיך עליהם.

וסבר רבי יהודה שהוא הדין לגבי קנין שביתה, שבטלים רגלי החבית לגבי רגלי המים.

וחכמים פליגי על רבי יהודה, וסוברים כי רק לגבי הוצאה אמרינן שבטל הטפל לגבי העיקר, ולא לענין קנין שביתה.⁽³³⁾

הילכך, אין להוציא את החבית מחוץ לתחום בעליה.

מתיב רב יוסף מהא דתניא: **רבי יהודה אומר: בשיירא חבורת אנשים שחנתה במקום שאין שם מים⁽³⁴⁾ — נותן ארם חבית מים לחבירו, וחבירו לחבירו, ואפילו חוץ לתחום.**

ומשמע, **בשיירא — אין**. לפי שרק מחמת האונס התיר להם רבי יהודה.

אבל **שלא בשיירא — לא!**?

אלא אמר רב יוסף: אכן, **כי תנן נמו מתניתין — בשיירא תנן**, שרק אז התיר רבי יהודה.⁽³⁵⁾

אבוי אמר: שני דינים הם לרבי יהודה:

א. **בשיירא מותר אפילו חבית שקנתה שביתה, ומים שקנו שביתה**, שנשאבו מערב שבת. שאעפ"י שהן כרגלי הבעלים הראשונים מכל מקום מותר להוליכן חוץ לתחומן. וזה דין הברייתא.

ב. **שלא בשיירא מותר רק בחבית שקנתה שביתה, ומים שלא קנו שביתה**. כדאמרן, משום ביטול החבית לגבי המים. וזה הדין האמור במשנתנו.

34. ולא שאנוסים ממש, דא"כ אפילו מרה"י לדה"ר מותר, וגם רבנן לא פליגי בזה. אלא שהם צריכים למים ומצטערים עליהם. ריטב"א. והראב"ד מפרש דשיירא היינו מחנה, כדאמרינן לעיל יז א שהתירו במחנה ארבעה דברים, ואחד מהם עירובי חצירות. וסבר רבי יהודה דה"ה לעירובי תחומין. ורבנן סברי דשאני תחומין, שיש להם עיקר מן התורה. הובא ברשב"א.

35. משמע מרש"י שגם בשיירא לא התירו רק באופן דלעיל, ומשום ביטול החבית לגבי מים. וכתב הרש"ש שהכריח לרש"י לפרש כן לישנא דאבוי, דאמר בשיירא מותר אפילו במים שקנו שביתה, ומשמע דלרב יוסף רק ע"י ביטול התירו. ועיי"ש שהקשה לפרש"י.

אינו יכול, דהיכול חייב. ותירצו, דהטעם הוא דגמרינן כל הוצאות ממלאכת המשכן ושם לא היו נושאים בעלי חיים אלא היו מוליכים את האילים והתחשים ברגליהם, וגם את החלזון היו פוצעים מיד עם הוצאתו מהים.

ובתוס' הרא"ש הוסיף דלפי"ז הא דקאמר שהחי נושא את עצמו היינו שלא מצינו במשכן שהיו נושאים את החי לצורך עבודת המשכן אלא היה נושא את עצמו.

33. שלגבי הוצאה אמרינן שלא חייב הכתוב אלא על דבר שעיקר הכונה בהוצאתו. אבל לענין תחומין גזרו רבנן אף על הכלים שהם טפל, שהרי גם בהוצאה אסור מדרבנן. ריטב"א.

והראב"ד מפרש, שרבנן סברי שרק אוכלים בטלים לפי שהם חשובים יותר מהכלי, וכמו כן החי חשוב מהמטה, משא"כ חבית חשובה יותר מהמים ולא בטלה.

רב אשי אמר: **הכא בחבית דהפקר עסקינן ומיב דהפקר עסקינן, וחפצי הפקר אינן קונין שביתה בשום מקום.**⁽³⁶⁾ ולפיכך סובר רבי יהודה שמותר להוליך גם את החבית וגם את המים לכל מקום.

ומאן "אמר לר" דפליגי על רבי יהודה?

רבי יוחנן בן נורי היא! דאמר: חפצי הפקר קונין שביתה במקומן ואין להוציאן מחוץ לתחום שהיו שם בערב שבת.

ומאי "לא תהלך זו יותר מרגלי הבעלים" שאמרו חכמים, שהרי אין להם בעלים כלל?

הכי קאמרי: לא יחלבו אלו יותר מכלים שיש להם בעלים, לפי שגם הם קונים שביתה כאילו היו להם בעלים.

מתניתין:

היה קורא בספר הגלול במגילה [שכל ספריהם היו כך כמו ספרי תורה שלנו] על האיסקופה, המפתן שלפני הבית ותוך כדי קריאתו נתגלגל הספר מידו לרשות הרבים, כשראשו האחד נשאר עדיין בידו — גוללו אצלו!

מותר לו לגלול את הספר ולהחזירו אליו, הואיל ולא נפל כל הספר מידו אלא נשאר ראש אחד בידו.

היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו לרשות הרבים. אם עד שלא הגיע סוף הספר לעשרה טפחים התחתונים הסמוכים לארץ, שדינם כרשות הרבים — גוללו אצלו.

אבל משהגיע לעשרה טפחים התחתונים — הופכו על הכתב כדי שיהיו האותיות כלפי הכותל, שלא יהא מוטל כל כך בבזיון, ומשאירו שם עד מוצאי שבת.

רבי יהודה אומר: אפילו אין מפולק מן הארץ שאין הספר גבוה מן הארץ אלא כמלא החוט — גוללו אצלו.

רבי שמעון אומר: אפילו הגיע הספר בארץ עצמו — גוללו אצלו, שאין לך דבר האסור רק משום שבות, כגון הכא שלא נפל הספר כולו מידו ואין בהכנסתו מרה"ר אליו אלא איסור דרבנן, עומד בפני כתבי הקודש!

שהשבות נדחה כדי שלא יתבזו כתבי הקודש. ובגמרא יבואר כל דברי המשנה.

גמרא:

והוינן בה: **האי איסקופה היכי דמי?**

אילימא איסקופה שהיא רשות היחיד, כגון שהמפתן גבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים, וקמה, ולפניה נמצאת רשות הרבים, ועל אף שראש אחד של הספר נפל עד לקרקעית של רה"ר מותר לגוללו ולהחזירו לרה"ר, שהואיל וראשו השני נשאר בידו לא הוי כמונח ברה"ר.

ונמצא, **כי לא גזרינן דילמא נפיל כל הספר לרה"ר ואתי לאתויי לרה"ר, על אף שיש בזה חיוב חטאת.**

מני מתניתין — רבי שמעון היא. דאמר צד-א

הם קונים שביתה בתחום של הזוכה בהם ראשון,

36. היינו שאינם קונים שביתה במקומם, אולם